

2024-től érvényes érettségi követelmények szerinti feladatok

1.1 Politika

2025-OKTÓBER-MAGYAR-EMELT-1.1

A feladat a Hun Birodalomhoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!

„Estefelé, evés közben, közeledő lovak dobogását hallottuk, s meg is jelent két szkíta [értsd: hun], és Attilához hívott minket. [...] [Jövetelünk] nemcsak a rómaiaknak és a hunoknak használ majd, hanem Onégésiosnak [Attila főemberének] is, ugyanis a császár azt óhajtja, hogy ő jöjjön hozzá, s intézze el a két nép viszályát, márpedig az esetben rendkívüli ajándékokkal fog hazájába visszatérni. [...] Itt állt az a palota, amelyről azt mondták, hogy Attila minden más lakóhelyénél különb volt; fából és gyalult deszkákból összeillesztett fakerítéssel volt körülvéve, amely nem biztonság végett, hanem csak dísznek épült. [...] Megálltunk a küszöbnél, szemközt Attilával, a pohárnokok [szolgálók] pedig helyi szokás szerint serlegeket nyújtottak át, hogy áldomást ihassunk. [...] A többi barbárnak és nekünk ezüsttálcákra raktak finom ételeket, Attilának azonban csak húst hoztak fatálon, semmi egyebet. Mértékletes volt minden egyéb tekintetben is, a vendégeknek ugyanis arany- meg ezüstserlegeket adtak, míg ő fakupát használt. Egyszerű volt a ruhája is, csupán tisztaságban volt különb a többiekénél.” (*Priszkosz keletrómai történetíró*)

a) Mely évszázadban történt eseményről tudósít a forrás? (0,5 pont) .....

b) A Hun Birodalmat nomád államként tartja számon az utókor. A forrásból azonban kiderül, hogy ez nem jelentett folyamatos vándorlást, sőt akár évtizedekig is egy-egy helyen tartózkodtak. Támassa alá a forrás alapján saját szavaival az utóbbi állítást! (1 pont)

.....

c) Fogalmazza meg a forrás alapján a különbséget Attila és a római császárok jellemző viselkedése, életmódja között! (1 pont)

.....

d) Döntse el, milyen céllal érkező emberek szemszögéből számol be az eseményekről a forrás! Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. Kereskedőként érkeztek a hunokhoz, hogy eladják termékeiket.
2. Diplomáciai megbízást teljesítő követekként érkeztek Attilához.
3. Zsoldos katonának kívántak beállni valamelyik hun segédcsoporthoz.

e) Hol zajlottak a forrásban leírt események? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. Galliában

2. A Kárpát-medencében

3. Itáliában

f) A forrás szerzője – Priszkosz – a Keletrómai Birodalomból érkezett. Mely település volt ennek a birodalomnak a fővárosa? (0,5 pont)

.....

4 pont	
--------	--

2025-MÁJUS-MAGYAR-EMELT-1.1

A feladat az ókori Rómához kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

A) „[a], aki Ázsia és a Kelet ura volt, miután elvált Augustus Octavianus császár nővérétől, feleségül vette Kleopátrát, Egyiptom királynőjét. [...] Nagy polgárháborút is gerjesztett felesége, Kleopátra, Egyiptom királynője ösztönzésére, aki női ambícióval vágyott arra, hogy Rómában uralkodjék. Augustus azonban legyőzte őt a nevezetes és ünnepezt tengeri harcban [b]-nál/nél, [...] ahonnan [a] Egyiptomba menekült, és ott, ahogy körülményei kétségbeejtővé váltak, mivel mindenki átállt Augustushoz, öngyilkos lett.” (Eutropius történetíró, Kr. u. 4. század)

Adja meg a szövegből hiányzó tulajdonneveket!

a) (név) .....

b) (csatahelyszín) .....

B) „[Augustus] lemondott triumviri címéről, mintha consulként járna el, és a nép védelmére beérné a [nép]tribunusi joggal, miután a katonaságot ajándékokkal, a népet gabonával, az egész államot a béke édességével lekenyerezte, lassanként magasabbra tört: magához ragadta a senatus, a magistratusok, a törvények jogkörét, s ennek senki sem szegült ellene, hiszen a legderekabbak a háborúban vagy a proskribálás [halál- lista összeállítása: akinek a neve a listára felkerült, azt szabadon meg lehetett ölni] során elhullottak, a többi előkelő pedig, minél jobban hajlott a szolgaságra, annál nagyobb gazdagsághoz és kitüntetésekhez juthatott, és az új helyzetből hasznot húzva inkább a biztosat és meglevőt, semmint a régít és kockázatosat választotta. [...] Otthon minden csendes, a hivatalok elnevezése változatlan; az ifjabbak a [...] győzelem után, de az idősebbek is nagyrészt a polgárháborúk alatt születtek: ugyan hány maradt olyan, aki a köztársaságot láthatta?” (Tacitus történetíró, Kr. u. 1. század)

c) Nevezze meg szakkifejezéssel az Augustus által létrehozott hatalmi rendszert!

.....

d) Miért tudta Augustus megszilárdítani uralmát? Válassza ki a B) betűjelű forrás szerzője által felsorolt okokat! Karikázza be a négy helyes válasz sorszámát!

1. A polgárháborús tisztogatásokban meghaltak azok, akik ellenálltak volna.
2. Augustus látszólag fenntartotta a köztársasági intézményeket.
3. Augustus megbosszulta Caesar halálát.
4. A hódító háborúkból rengeteg rabszolga áramlott Rómába.
5. Az emberek az anyagi érdekeiket tartották szem előtt.
6. Feledésbe merültek a korábbi rendszer működésének pontos szabályai.
7. Caesar végrendeletében ezt kérte.
8. A nép félt a germán törzsek támadásától.

e) Hogyan viszonyult a két forrás szerzője Augustus személyéhez? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát az idézett forrásrészletek alapján!

1. Mindketten rokonszenveztek vele.
2. Mindketten kritikusan viszonyultak hozzá.
3. Egyikük rokonszenvezett vele, másikuk kritikusan szemlélte.

4 pont	
--------	--

2024-MÁJUS-MAGYAR-EMELT-1.1

A feladat Augustus uralkodásához kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„A fölösen felduzzasztott létszámú senatus idomtalan, rendezetlen tömeggé vált. Augustus kétszeri selejtezéssel visszaadta régi keretét és fényét. [...] Az első selejtezésnél a senatus határozott, a másodiknál Augustus [...] döntött. Ez alkalommal Augustus állítólag úgy elnökölt, hogy **[a]** ruhája alatt pánccél viselt, derekán kardot, székét pedig tíz nagyerejű senator-barátja állta körül. [...] **[b]** [Augustus elrendelte,] hogy havonta csak kétszer, [...] tartsanak senatus-ülést. [...] Félévenként bizottságokat szervezett, s ezekkel a senatus elé terjesztendő ügyeket előzetesen megtárgyalta. **[c]** Nagyobb jelentőségű dolgokban nem a szokásos sorrendben kérte a senatorok [nyílt] szavazatát, hanem úgy, ahogy neki jölesett.”
(Suetonius ókori római életrajzíró, 1–2. század)

a) Fogalmazza meg, milyen – a forrásban nem szereplő – célja lehetett Augustusnak a „sejtezéssel”!

.....

b)Magyarázza meg Augustusnak a forrásban aláhúzott és a) betűvel jelölt döntését! Válaszában említse meg a konkrét történelmi előzményt is!

.....

c) Magyarázza meg, mi lehetett a célja Augustusnak a forrásban aláhúzott és b) betűvel jelölt döntéseivel!

.....

d)Fogalmazza meg, mi volt az oka a forrásban aláhúzott és c) betűvel jelölt szavazási módnak!

.....

4 pont	
--------	--

1.2 Ókori civilizációk

2024-OKTÓBER-MAGYAR-EMELT-1.2

A feladat a római jog máig ható elveihez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

Döntse el, hogy a táblázatban szereplő római jogi elvek Magyarország Alaptörvényének mely idézett pontja alapjául szolgálnak! Írja a pont sorszámát a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy sorszámot írjon! Egy sorszámot többször is felhasználhat. Egy sorszám kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

1. „Senki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg.”
2. „Senki nem nyilvánítható bűnösnek, és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog [...] szerint nem volt bűncselekmény.”
3. „Mindenkinek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához.”
4. „Senki nem vonható büntetőeljárás alá, és nem ítéltető el olyan bűncselekményért, amely miatt [...] törvénynek megfelelően már jogerősen felmentették vagy elítélték.”
5. „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.” (*Magyarország Alaptörvénye*)

Római jogi elv	Az Alaptörvény részletének sorszáma
a) az ártatlanság vételeme	
b) fellebbezéshez való jog	
c) a visszaható hatály tilalma	
d) a kétszeres értékelés tilalma	
e) nincs büntetés törvény nélkül	
f) a vádlót terhelő bizonyítási kényszer	

g) Döntse el, hogy az Alaptörvény következő részletei közül melyik alapszik római jogi elven! Karikázza be az egyetlen helyes jogszabályrészlet sorszámát!

1. „Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”
2. „Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz.”
3. „Mindenkinek joga van szervezeteket létrehozni, és joga van szervezetekhez csatlakozni.”

h) Nevezze meg azt a keletrómai császárt, akinek parancsára lezajlott a római jog teljes anyagának összegyűjtése!

.....

4 pont	
--------	--

1.3 Vallások